www.ezgu.org

عبدالرووف فطرت

یورت قیغوسی

(شعرلر)

تاشکېنت - «منعویت» نشریاتی

www.ezgu.org

ایچیده‌گیلر

یورت قَیغوسی ۳

یورت قیغوسی ۳

یورت قیغوسی ۵

یورت قیغوسی ٦

کیم دېیه‌ی سېنی؟ ۸

بیر آز کول ۹

اچچیغلنمه دېگن ایدینگ ۱۰

مریخ یولدوزیگه ۱۰

آوونچاق ۱۱

عشقیم نینگ تاریخی ۱۲

ینه یاندیم ۱۳

نېگه بۉیله؟ ۱٤

شاعر ۱۵

بهبودي نینگ سغنه‌سین ایزله‌دیم ۱۷

پرچه ۱۸

اۉگوت ۱۸

شرق ۱۹

اۉقیتغووچیلر یورتیگه ۲۱

قار ۲۲

مېنینگ کېچه‌م ۲۳

گۉزلیم، بېوفا گُلستانیم ۲۵

www.ezgu.org

یورت قَیغوسی[١]

آنم! سېنی قوتقرماق اوچون جان می کېره‌ک-دیر؟
ناموس می، وجدان بیله ایمان می کېره‌ک-دیر؟
تېمور بیله چنگیز قانی تاشدی تامیریمیزدن،
اَیتگیل! سېنی قوتقرماق اوچون قان می کېره‌ک-دیر؟
یاو سوقغه‌لی کېلگچ قیلیچینی یوره‌گینگگه،
توش آلدیگه، آل کۉکسومی - قلقان می کېره‌ک-دیر؟
باق، باق، منه تورک تېنگیزی تاشقون قیله قالدی،
توران یاوینی قووغه‌لی توفان می کېره‌ک-دیر؟
توران، ییگیتینگ، برچه‌گه باق، قَلقدی آیاقغه،
یورتده قراوول قۉیغه‌لی ارسلان می کېره‌ک-دیر؟

یورت قیغوسی[٢]

(ساچمه)

اي اولوغ توران، ارسلانلر اۉلکه‌سی!
سېنگه نې بۉلدی؟ حالینگ قله‌ی دیر؟ نېچوک کونلرگه قالدینگ؟
اي چنگیزلر نینگ، تېمورلر نینگ، اۉغوز[٣]لر نینگ، آتیلا[٤]لر نینگ شأنلی بېشیکلری!
قنی او چیقدیغینگ یوکسک اۉرینلر؟
قوللیک چوقورلریغه نېدن توشدینگ؟!
دنیانی «اورها»لری بیلن تیتره‌تکن یۉلبرس یوره‌کلی باله‌لرینگ قنی؟
یېر توپراغینی کۉکلرگه اوچیره‌تورغن تاغ گوده‌لی اۉغلانلرینگ قنی؟

---

[١]. **یورت قیغوسی**. بو شعر عروض وزنیده یازیلگن بۉلیب، «حریت» گزېته‌سی نینگ ١٩١٧-ییل ٢٩ دسمبر ٦٢-سانیده اعلان قیلینگن. شو کونگه قدَر قَیته نشر اېتیلمه‌گن.
«حریت» گزېته‌سی سمرقندده ١٩١٧-١٩١٨-ییللری نشر اېتیلگن. ١٩١٧-ییل ٢٧ ساندن باشلب فطرت محررلیک قیلگن. بو نشرده فطرت نینگ قیرققه یقین پوبلسیستیک مقاله‌لری و تۉرتته اۉزبېکچه و ایکّی فارسي شعری اعلان قیلینگن.
[٢]. **یورت قیغوسی** (ساچمه شعر). فطرت نینگ اۉز سۉزلری بیلن ایتگنده «منثوره» («ادبیات قاعده‌لری»)، «حریت» گزېته‌سی نینگ ١٩١٧-ییل ٢٨ جولای ٢٦-سانیده اعلان قیلینگن. قَیته نشری: «فن و تورموش»، ١٩٩٠، ٩-سان، ٧-بېت (تبدیلچی اکبر اعظم خواجه).
[٣]. اۉغوزخان. هونلر دوریده‌گی قدیمگی تورک خاقانلریدن. اصل اسمی موساخان تیومان اۉغلی دیر، وفاتی عیسوي ١٧٤-ییل. توغیلگن سنه‌سی انیق اېمس. اۉتّیز بېش ییل حکمرانلیک قیلگن.
[٤]. آتیلا. هون خاقانی مینجوق اۉغلی (٣٩٥-٤٥٣). اکه‌سی وېلده نینگ اۉلیمیدن سۉنگ (٤٢٢-ییل) خاقانلیکنی تۉله اۉز قۉلیگه آلیب عمری نینگ سۉنگگیگه قدَر خاقانلیک قیلگن. قَیته نشرده «آتیلا» سۉزی «آیلا» دېب ناتۉغری یازیلگن.

www.ezgu.org

نېچون تاووشلری چیقمەی دیر؟

یېر یوزی نینگ بیر نېچه پالوانلری بۉلگن باتیر تورکلرینگ قنی؟

نېچون چېکیندیلر؟ نېچون کېتدیلر؟

کورەش میدانلرینی اۉزگەلرگه نېچون قۉیدیلر؟

نېچون...نېچون...نېچون..؟

گپور مېنگه، اي اولوغ توران، ارسلانلر اۉلکەسی! سېنگه نې بۉلدی؟!

یېر یوزی نینگ بویوک سلطنتلرینی سېن قورمەدینگ می؟

هندوستان نینگ، اېران نینگ، اروپا نینگ اولوغ خاقانلرینی سېن یوبارمەدینگ می؟

اي خاقانلر اۉچاغی!

اي قهرمانلر توغایی[١]!

قنی او چقماق چقیشلی باتیر خاقانلرینگ؟

قنی اوّلغی اۉق یوروشلی، آتلی بېکلرینگ؟

نېچون «اورها»لرینگ اېشیتیلمەی دیر؟

دنیا خلقینی بۉیسوندیرمەگن سلطنتلرینگ نېچون بوزیلدی؟

انسانلیک عالمینی قناتلری آستینده آلگن خاقانلیغ نینگ نېچون کوچی اۉلدی؟

کوچینگ می کېتدی؟ کیمسەسیز می قالدی؟

یۉق...یۉق...تنگری حقّی اوچون یۉق!..

سېن کوچسیز اېمسسن، سېن کیمسەسیز اېمسسن!

بوگون یېر یوزیده سکسان میلیون[٢] بالەنگ بار.

بولرنینگ تامیرلریدەگی قان چنگیزلر نینگ، تېمورلر نینگ قانی دیر.

بولرنینگ کوچلری سېنینگ کوچینگ دیر!

اي اولوغ توران، ارسلانلر اۉلکەسی!

قیغورمه!

اېسکی دولتینگ، اېسکی سلطنتینگ، اېسکی ییگیتلرینگ، اېسکی ارسلانلرینگ همەسی بار، هېچ بیری یۉقالمەمیش-دیر.

یالغیز...آه، یالغیز...ترقلمیش-دیر.

---

١. توغای. توغیلگن جای.

٢. سکسان میلیون. اۉشه ییللری یېر یوزیده تورکي قومگه منسوب ٨٠ میلیون اهالی بار اېدی، شو رقم نظرده توتیلەدی.

www.ezgu.org

یورت قیغوسی[1]

(بیر اۉزبېک تیلیدن)

یاتسم توشومده، اویغانسم یانیمده، کۉز یومسم مییمده، کۉز آچسم قرشومده مونگلی بیر خَیال کېلیب توره دور! بو بیر خاتون خَیالی...بیر خاتون که، اېگنیده اېپگلی، لېکن ییرتیق و اېسکی بیر کۉیلکدن باشقه بیر کییم یۉق. باش-ایاغلری یلنگغاچ، تیرسکلریگچه قاپ-قاره لایقه‌دن باتغن، بقیرورغه تاووشی، قوتیلورغه کوچی قالمه‌غن.!.

قرەیمن: کیمسه‌سیزلیک یوکیندن آریغلنگن تنده ظالمانه اورولغن قمچیلر نینگ یره‌سی بار.

کۉره‌من: جاهلانه قیلینغن اېملردن ناسولغه[2] قَیتغن یره‌لریندن قانلر آقیب توره دور.!.

اې مونگلی خاتون، سېن کیمسن؟

اې غملی آنه، نېچوک موندن اَیریلمه‌یسن؟

یانیمده، کۉزیمده، مییمده، یوره‌گیمده نیمه اختره‌سن، نېچوک کېتمه‌یسن؟

قیغو توتونلری ایچره یاغدوسیز قالغن کۉزلرینگ، او یاش یامغورلرین نېچون تۉکه-دیر؟ ظلم زنجیرلری بیلن باغلنگن قۉللرینگ نېچون هر یانگه اوزه‌تیله-دیر، نیمه تیله‌یسن؟..

آه...بیلدیم...بیلدیم...انگله‌دیم!

سېن مېنینگ وطنیمسن، وطنیم نینگ مونگلی خَیالیسن. اې مقدّس تورانیم نینگ خَیالی، کېتمه‌ی تور، اَیریلمه. یانیمده، کۉزلریمده، یوره‌گیمده، وجدانیمده قال، کېتمه. تورانیم، سېندن اَیریلماق - مېنینگ اوچون اۉلیمیم.

سېنینگ اوچون اۉلماق - مېنینگ تیریکلیگیم دیر،

پناهیم، سجده‌گاهیم، امیدیم!

یاولرینگ سېنی شو کونگه می سالدیلر؟

تیلَگیم، ایستَگیم، سعادتیم!

باله‌لرینگ سېنی شو حالده می قۉیدیلر؟

سویونچیم، آوونچاغیم، اۉچاغیم!

ظالملر سېنی کیمسه‌سیز می کۉردیلر؟

یۉق، سېن کیمسه‌سیز اېمس‌سن. منه مېن، بوتون بارلیغیم بیلن سېنگه کۉمک قیلورغه حاضر. منه مېن چین کۉنگیل بیلن سېنینگ یۉلینگده اۉلورغه راضی.

قاف تاغلری یۉلیمده توشسه؛

---

[1]. **یورت قیغوسی** (بیر اۉزبېک تیلیدن). اوشبو ساچمه هم «حریت» گزېته‌سیده چاپ اېتیلگن (۱۹۱۷، ۱۸ اگوست ۳۱-سان). قَیته نشری: «فن و تورموش» ج.، ۱۹۹۰، ۹-سان. ۷-بېت.

[2]. ناسولغه. توزه‌لمه‌گن، قَیته کسللنگن.

www.ezgu.org

تموغ[۱] آلاولری قرشومدن چیقسه، ینه سېن سری کېترمن.
اوستیمگه انسانلر اېمس، شیطانلر قۉشینی کېلسه،
آیاغیمگه زنجیرلر اېمس، جهنم ایلانلری ساریلسه،[۲]
ینه سېن سری کېترمن.
دنیا نینگ بوتون بلالری باشیمغه تۉکولسه،
ظلم چۉلی نینگ تېمیر تیکانلری کۉزلریمگه کیرسه، ینه سېنی قوتقررمن.
مېن سېنینگ اوچون تیریلدیم،
سېنینگ اوچون یشرمن،
سېنینگ اوچون اۉلورمن.
اې تورکلیک نینگ مقّدس اۉچاغی!
اۉلیم سېنینگ اۉلیمینگنی ایستهگنلرگه،
نفرت سېنی کۉمگنی کېلگنلرگه!

یورت قیغوسی[۳]

(تېمور آلدینده)

بغریم یانیق، یوزیم قاره، کۉنگلیم سینیق، بۉینیم بوکوک.
سېنینگ زیارتینگگه کېلدیم، سلطانیم!
اېزیلگن باشیم، قیسیلگن وجدانیم، کویگن قانیم، اۉرتنگن جانیم اوچون بو سغَنهنگدن دوا ایزلب کېلدیم، خاقانیم!
یوز ییللردن بېری جفا کۉروب، غم چېکیب کېلگن تورک نینگ قانلی کۉز یاشلرین اېتکلرینگگه تۉکرگه کېلدیم.
قارانغولیکلر ایچره یاغدوسیز قالگن اۉزبېک کۉزلری اوچون توپراغینگدن سُرمه آلغهلی کېلدیم.
ناموسینی بد کیشیلر نینگ ایاغلری آستینده کۉریب تورکلیک قانی قَینهغهی، مسلمانلیک همیتی تاشغهی، تموغ آلاولری کبی ساچرهغهی.
لېکن اۉز کوچسیزلیگین انگلب قَیتیب اۉتیرگن و قان ییغلهگن تورک نینگ حالینی ایترگه کېلدیم، خاقانیم!

---

۱. تموغ. جهنم.
۲. ساریلماق. یاپیشماق.
۳. **یورت قیغوسی** (تېمور آلدینده). ساچمه. «حریت» گزېتهسی نینگ ۱۹۱۷-ییل ۳۱ اوکتوبر ۴۷-سانیده ایلک بار اعلان قیلینگن. قَیته نشری: «فن و تورموش» ج.، ۱۹۹۰، ۹-سان، ۷-بېت.

www.ezgu.org

اولوغ خاقانیم! تورکلیک شرَفی تەلندی.

تورک اوچون قۆیدیغینگ دولت بیتدی، تورک آستیغه قوردیغینگ خاقانلیک یاغیگه می کېتدی.

تورک نینگ ناموسی، اعتباری، اِیمانی، وجدانی ظالملر نینگ ایاغلری آستینده قالدی.

تورک نینگ یورتی، اولاغی، اۆچاغی، تورانی یات قۆللرغه توشدی.

تورک نینگ بیلگیسی، آنگی، اۆیلاوی، زیرکلیگی جهالت اۆلجەسیغه کېتدی.

سېنینگ قیلیچینگ بیلن دنیا اېگەسی بۆلغن تورک تینچ‌گینه بیر یاتاق تاپالمەی قالدی.

سېنینگ کوچینگ بیلن دنیا خۆجەسی بۆلگن تورک قرلوق تېمورلریگه[۱] کیردی.

خاقانیم!

تورکلیککه خیانت قیلغنلر تورک بۆلسەلر هم قانلرینی آقیزماق سېنینگ مقّدس عادتینگ دیر، یاتمه، تورا!

سېنینگ امانتینگغه خیانت قیلغنلرنی ایز، اور، اۆلدور! سلطانیم!

بیلەمن، شو تابده سېنینگ او یوکسک و اولوغ روحانیتینگ مېن کبی توبن روحلی و همتسیز بیر بالەسی نینگ شو حالیغه غضبلی کولوب تورروب‌دیر.

بیلەمن، شو چاغده سېنینگ تۆلقونلی دېنگیزلرغه اۆخشەغن یورەگینگ مېن کبی یورەکسیز بیر اۆغلینگ نینگ شو کۆرینیشیندن نفرت قیله‌دیر.

چونکه یوقاریده ایتدیگیم ایشلر نینگ همەسیگه اۆزیم سبب بۆلدیم، برچەسینی اۆزیم قیلدیم،

سېنینگ تورانینگنی اۆزیم تەلتدیم،

سېنینگ تورکلیگینگنی اۆزیم اېزدیردیم،

سېنینگ امانتلرینگگه خیانت اۆزیم قیلدیم.

مېن اوچ کونلیک عمریمنی تینچ‌گینه یاتیب اۆتکزماقچی بۆلمەسه اېدیم، شولرنینگ بیرارتەسی بۆلمس اېدی.

مېن قۆلیمغه تاپشیردیغینگ قیلیچنی تشلب، چالغونی آلمەسه اېدیم، تورانیم تەلنمس اېدی.!.

مېن یالغیز قانلی کۆز یاشلریمنی بو سغنەنگگه تۆکمک اوچون اېمس، اۆز یازیقلریمنی اقرار اېترغه کېلدیم، خاقانیم.

مېنی قۆیمه!

مېن یالغیز یازیقلریمنی اقرار اېترغه اېمس، تورانغه بېردیگیم ضررلرنی تۆلەماق اوچون کېلدیم، خاقانیم.

مېندن نفرت اېتمه!

اي ارسلانلر ارسلانی!

مېنیم یازوقلریمدن اۆت،

مېنی قۆلیمنی توت،

---

[۱]. قرلوق تېمورلر. تېمیر پنجرەلر.

www.ezgu.org

بېلیمنی باغله، مقّدس فاتحه‌نگنی بېر!
سېنینگ دنیاگه سیغمه‌گن غیرتینگگه آنت ایچه‌من که، توران نینگ اېسکی شرَف و اولوغلیغینی قَیترمسدن بورون ایاغلرینگده اۆتیرمسمن.

«اۆزبېک یاش شاعرلری»[1] تۆپلمیدن:

کیم دېیه‌ی سېنی؟[2]

آپپاغیم، خدای اسره‌غه‌ی سېنی،
کۆز بلاسیدن سقله‌غه‌ی سېنی.
سېن جهان نینگ اېنگ نازنینی‌سېن،
قیغولرغه هېچ سالمه‌غه‌ی سېنی.

قیپ-قیزیل گُلیم، یاپ-یاروغ آییم،
کېتمه‌ی تور، بیر آز مېن کۆره‌ی سېنی.
دردِ جانیم نینگ سېن دواسی می؟
مونگلی کۆنگلوم نینگ پادشاسی می؟

گُل می سېن، کۆزیم، جان می سېن، کۆزیم؟
کۆنگلیم نینگ بُتی یا خداسی می؟
بیلمه‌دیم، گُلیم، ایت اۆزینگ کولیب،
عاشقینگ نېچوک اته‌غه‌ی سېنی؟

---

[1]. **«اۆزبېک یاش شاعرلری» تۆپلمی.** ۱۹۲۲ییلده تاشکېنتده چاپ اېتیلگن. اونگه فطرت، چۆلپان، باتو، اېل‌بېک نینگ شعرلری کیریتیلگن بۆلیب، فطرت نینگ ۱۹۱۹-۱۹۲۱-ییللر آره‌سیده یازیلگن ۱۳ شعری، تۆپلمدن جای آلگن. اوشبو تۆپلم حقیده قوییده‌گی تقریظلر اعلان قیلینگن: سعدي. اۆزبېک یاش شاعرلری. «تورکستان»، ۱۹۲٤، ۱۲ جنوری؛ ع. شرف الدینوف. اۆزبېک یاش شاعرلری. چۆلپان. «قیزیل اۆزبېکستان»، ۱۹۲۷، ۱٤ فبروری.

[2]. **کیم دېیه‌ی سېنی؟**. قَیته نشری «اۆزبېکستان ادبیاتی و صنعتی» هفته‌لیگیده ۱۹۸۷-ییل ۱۱-دسمبر سانیده (نشرگه تیارلاوچی نعیم کریموف) اعلان قیلینگن. اوّلگی تۆپلمده شعر نینگ سنه‌سی کۆرسه‌تیلمه‌گن، قَیته نشرده ۱۹۲۰-ییلگه تعلقلی اېکنی ایتیله‌دی.

www.ezgu.org

بیر آز کول[1]

کۉز یاشلریم بوکون تغین آقه‌دی می؟
قیزیل گُلیم باشقه‌لرغه کولر-ده.

قیزیل گُلیم، بارلیغیم نینگ سلطانی!
جانیم، سېنینگ خَیالینگده کوچه‌یدی.
یوره‌گیم نینگ اېنگ قیمتلی ارمانی،
نېچوک مېنگه مرحمتینگ آزه‌یدی؟

ایکّی کۉزیم، ملک یوزیم، سېودیگیم،
جانلر سېنینگ یوزگی‌ننگدن اَیلنسون.
قیزیل گُلیم، قاره کۉزیم، تیلَگیم،
دنیا سېنینگ باقیشینگدن اۉرگولسون.

یاووز یاریم، یوزینگگه هېچ باقالمم،
کۉنگیل دردین آیاغینگغه تۉکالمم،
توپراق کبی ییقیلمیشم یۉلینگده دېیه آلمم،
ایستر اېسنگ مېنگه کېلیب گپورمه، یانیمده هېچ اۉتورمه.

یالغوز ییغلب اوزاقدن تورغنیمنی،
کۉرگنینگده، مرحمت اېت، بیر آز کول!

---

[1]. **بیر آز کول.** ۱۹۹۱-ییل نینگ جونیده «شرق یولدوزی» ژونالی نینگ ٦-سانیده (۲۰ بېت) قَیته نشر قیلیندی (نشرگه تیارلاوچی بالته‌بایوف). شعر نینگ سنه‌سی کۉرسه‌تیلمه‌گن. فطرت ترجمه‌ی حالینی کوزه‌تیب، ۲۰-ییللر نینگ باشلریده تاشکېنتده یازیلگنینی تخمین قیلیش ممکن.

www.ezgu.org

اچچیغلنمه دېگن اېدینگ[1]

«امیدسیزلیک خنجری بیلن یرەلنغن،
بیر یورەک نینگ اېنگ سۆنگگی ارمغانی».

اېرکه مَلَک، اچچیغلنمم سېنگه،
اوچیرسنگ-ده کۆککه یورەک کولین.
اچچیغلنمم سېنگه، نازلی قویاش،
یاندیرسنگ-ده امیدیم نینگ گُلین.

بارسون، یانسون امیدیم نینگ گُلی،
کۆککه اوچسون یورەگیم نینگ کولی،
سۆلسون روحیم، بارلیغیم-ده بیتسون.
اۆکسیز کۆز نینگ یاشی کبی عشقیم،
توپراق اوزره تۆکولسون-ده کېتسون.

تیلَکلریم، ارمانلریم، شعریم،
کۆمیلسونلر، کېرەکمسلر مېنگه،
«حیات» دېگن قاپقان بارسون،
پرچەلنسون، بیتسون، یۆقالسون.

بیراق، سېن...کیم، خَیالینگغه روحیم،
تالپیینه دور - یشه، بار بۆل، توتش.

مریخ یولدوزیگه[2]

گۆزل یولدوز، یېریمیز نینگ اېنگ قدرلی توقغنی!
نېگه بیزدن قاچیب مونچه اوزاقلرغه توشیبسن؛
تووغنینگگه نېچون سیره گېورمسدن توریبسن؟
سۆیله، یولدوز، حالینگ نه-دیر؟ نېچوک تاپدینگ دنیانی؟

[1]. **اچچیغلنمه دېگن اېدینگ.** شعر نینگ سنەسی کۆرسەتیلمەگن. سرلوحه آستیدەگی سۆزلر مؤلف قلمیگه منسوب. قَیته نشری اوچون قرەنگ: «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۱، ٦-سان، ۲۰-بېت.
[2]. **مریخ یولدوزیگه.** قَیته نشریده ۱۹۲۰ ییل سنەسی کۆرسەتیلگن. قرەنگ: «اۆزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۸۷، ۱۱ دسمبر (تبدیلچی ن. کریم اوف).

www.ezgu.org

بیز نینگ ییرده بۉلیب تورغن توبنلیکلر، خۉرلیکلر،
سۉیله، یولدوز، سېنینگ دغی قوچاغینگده بۉلور می؟

***

بار می سېنده بیزیم کبی انسانلر،
ایکّی یوزلی ایشبوزرلر، شیطانلر.
اۉرتاق قانین قانمه‌ی ایچکن زولوکلر،
قرداش اېتین تۉیمه‌ی ییگن قاپلانلر؟
بار می سېنده، اۉکسوز یۉقسول نینگ قانین -
گورونگلشیب، چاغیر کبی ایچکنلر؟
بار می سېنده بوتون دنیا توزوگین،
اۉز قاپچیغین تۉلدیرغه‌لی بوزغنلر.
بار می سېنده بیر اۉلکه‌نی یاندیریب،
اۉز قازانین قَینتغوچی خاقانلر.
بار می سېنده قارین-قورساق یۉلیده،
اېلین، یورتین، بارین-یۉغین ساتقانلر؟

آوونچاق[1]

(میرمحسین‌گه[2] بغیشله‌دیم)

تۉسیب تورگن آیدینلیک نینگ یۉلینی،
شو قاپ-قاره، اېسکی، تیتره‌ک بولوتلر،
کوچلی بیر ییل کۉرگچ، تورمس، ییرتیلر،
امید کونی سېنینگ اوچون هم توغر.
قیغورمه‌غیل سیره، اې حق تویغوسی!
بوکون سېن
اېزیله‌سن بیلیمسیزلیقدن آرتیق.

[1]. **آوونچاق.** شعر مشهور معرفتچی ادیب میرمحسن شېرمحمدوف‌گه بغیشلنگن. باتو ۱۹۲۹.ییلی م. شېرمحمدوف وفاتی مناسبتی بیلن «کتّه یۉقاتوو» مقاله‌سینی یازگن، بو مقاله‌ده فطرت نینگ اوشبو شعری هم تیلگه آلینگن. شعر «اۉزبېک یاش شاعرلری»دن آلینیب، نشرگه تیارلندی.

[2]. میرمحسن شېرمحمدوف. (۱۸۹۵-۱۹۲۹) بیرینچی اۉزبېک ژورنالیستی، هم معرفتپرورلریدن. ۱۹۱۷.ییلی ۲۵ اپریلده «توران» گزېته‌سیده باسیلگن مقاله‌سی اوچون جزاگه تارتیلگن، حتا اونی تاشبۉران قیلیب اۉلدیریش حقیده حکم چیققن. لېکن غیرتلی دۉستلری نینگ اره‌لشووی طفیلی حکم قماق جزاسیگه المشتیریلگن و او دۉستلری نینگ یاردمیده اوفه‌گه قاچیریب یوباریلگن.

www.ezgu.org

شو قارانغو، یوره‌کلرنی بوتونله‌ی
سۉکیش، قرغیش، لعنت اره‌لش بۉغیق،
تاووشلری سېنگه تۉغری یوکسلگن.
قوویله‌سېن بو سېزگوسیز اۉلکه‌دن.

***

کیمسه‌سیزلیک پوچماغیده یالغوزچه،
اۉگه‌ی آنه تیاغی.له سوریلگن،
یۉقسول، اۉکسوز قیزلردن
اینگره‌ب، اینگلب، آقیب تورغن بیر سای نینگ
قیرغاغیده اۉسکن اۉکسوز بیر آغاچ
کۉرگچ، شونینگ کۉلکه‌سیگه سیغینرسن...
بیراق، ایشان - شو حاللر نینگ برچه‌سی
اېرته، ایندین بوتون.بوتون یۉقالر.
آلدیمیزنی تۉسگن بولوت پرچه‌سی
کوچلی بیر یېل کۉرگچ تورمس، بیرتیلر.
امید گُلی بیزیم اوچون هم توغر:
قیغورمه‌گیل، سیره، اي حق تویغوسی!

عشقیم نینگ تاریخی[1]

(...گه)

کۉب کونلر سېندن اوزاقده مېن یالغیز اۉرتنه قالدیم،
یاغدیردیم ایکّی کۉزیمدن یامغوردېک قانلی آلاولر.
یانمیشدی کۉنگلیم اۉتی.له تېک سېندن اۉزگه تیلاولر،
عشقینگ نینگ قیغولرینی جان ینگلیغ بغریمه سالدیم...
لېکن سېن، اي، یوره‌گیم نینگ بیردن.بیر سېوگیلی یاری،
کۉرکملیک باغچلرینگده سېزمسدن قیغولریمنی

---

[1]. **عشقیم نینگ تاریخی.** قَیته نشری: «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۱، ٦.سان، ۲۱.بېت.

www.ezgu.org

بلبلدېک سَیرەب اوچردینگ.
کۆکلر نینگ خانیگە اۆخشب، کیملر نینگ اۆرتنگنینی
بیلمسدن یېردەگیلر نینگ دنیاسین نق یاریتردینگ.
قالدیقچە بۆیلە خبرسیز عشقیمدن، جان چېچَگیم، سېن
کۆنگلیم نینگ تویغولری-لە شاعرلیک سېزگولریمنی
بو یۆلدن اۆتگە سالردینگ،
بیر قۆلدن یېرگە اورردینگ
هم یۆق اېتردینگ فکریم نینگ تۆپلەگنینی.
تون-کونلر ییغلەگنیم نینگ اسیری بۆلسە کېرەک کیم،
سېن اېنگ سۆنگ مېنگە یانداشدینگ، روحیمنی اۆینەتە قۆیدینگ.
چېکسیز بیر تانگ چیراغی-لە سورگونلب کېچەلریمنی،
یولدوزلی یۆللرنی بیردن شعریم نینگ آلدیگە آچدینگ...

ینە یاندیم[1]

یورەگیم نینگ قلین، قیزغین آلاوی-لە قَینەغن،
کۆز یاشلریم! قیدەسیز؟!
کونیم کبی اوزون، قارە شو کېچەدە کوتیب مېن،
اېریشمەدیم سیرە سیزگە...نېگە بۆیلە قاچەسیز؟!
نېچون مېنی سببسیزچە اونوتدینگیز - ایتینگیز؟
اۆتینەمېن...یلینەمېن، قاچمنگیز - قَیتینگیز!
ینە بوتون بارلیغیم نینگ نېگیزلری یېمیریلدی،
امیدیم نینگ کۆپ چیدەملی تېرەکلری ییقیلدی،
خَیالیم نینگ تاتلی، چوچوک ساعتلرن بوتونلەی،
اوزاقلشیب کېتدی مېندن..! تۆسیب تورر یۆلیمنی،
امیدسیزلیک قیغولری تانگی آتمس بیر توندەی،
اۆلیم دەهی قوتقرغەلی کېلیب توتمس قۆلیمنی.

---

[1]. **ینە یاندیم**. قَیتە نشری: «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۱، ٦-سان، ۲۲-بېت.

www.ezgu.org

کېچه اونینگ نور تېنگیزی بۉلغن گۉزل منگلەیی،
تالغەلنمیش کۉرگچ مېن...
یېر یوزیده بارلیغیمنی کۉرستمکدن اویَلدیم.
یوتدیم بوتون قیغولر نینگ، ماتملر نینگ آغوسین.
جان تارتغوسی بۉلگن کۉزی آغیر، نازلی سوزیلردی،
بیر آز بورون چاغیر ایچکن پریلرغه اۉخشردی.
بیلمم نېچون اۉیلردی!..
کعبه اوزره ایلنغووچی کۉگرچیندېک[1] یورەگیم،
ساعتلرچه شول کۉزلر نینگ تېگرەسیده ایلندی.
بیراق او.
مېنگه سیره باقمەدی،
ییغلەدیم،
کولدیم،
یلیندیم -
توشوندیم:
بیرتەسی هم مزاجیگه یاقمەدی.
ییغله، بیر آز اۉکسوزلنگن تیلَگیم:
مېن هم سېندەی بختسیزلیککه توتوندیم،
امیدسیزلیک آره توشیب یۉقسول جانیم اۉرتندی.

نېگه بۉیله؟[2]

سېن کېلگچ...
شعریم اوچون
قیزیل گللر تۉشلگن،
یولدوزلر-له بېزەلگن
اېنگ کېنگ بیر یۉل آچیلدی.

---

[1]. کۉگرچین. کبوتر.
[2]. **نېگه بۉیله؟**. شعر ۱۰-مارچ ۱۹۲۰-ییلی یازیلگن. قَیته نشری: «اۉزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۸۷، دسمبر. قَیته نشریده ۱۹۲۰-ییل ۱٤ مارچ سنەسی کېلتیریلگن.

www.ezgu.org

سېن کېلگچ،
کۉنگلومنی
قیغولر-له، ماتملر-له اۉرەنغن قاره قلین پردەلری
ییرتیلدی.

سېن کېلگچ،
خَیالیم
امید، ارمان چېچکلری آچیلگن
اوچماق کبی باغچەلرده بلبلدېک
سَیرەب یوردی.

بیراق سېن
عشقینگدن
کېچه-کوندوز یانیب تورگن کۉنگلیم نینگ
دردینی
هېچ سېزمسدن کوله-کوله توررـده
یانر بوتون بارلیغیم...نېگه بۉیله؟!

شاعر[1]

بوکون ییغلب اۉتیرمیشدیم، سېن کېلدینگ،
بیر شاعر نینگ بیر «سۉزی»نی سۉزلەدینگ،
مېن او سۉز نینگ روحینگدەگی ایزلرین
سېنینگ گۉزل کۉزلرینگده اۉقیدیم.
اۉقیدوقچه، او ایزدن
اۉزیم اوچون کۉب امیدلر تۉقیدیم.

[1]. **شاعر.** شعر ۱۹۲۰ ییل ۲٤ مارچده یازیلگن. قَیته نشری: «اۉزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۸۷، ۱۱ دسمبر. میان بویوک صالح اوف نینگ دلالتی بۉییچه، بو شعر عبدالحمید چۉلپانگه بغیشلنگن.

www.ezgu.org

- امیدسیزچه یشه‌ی آلمم، نېته‌یین.
اېمیش...شاعر سېوگیلیسیگه یازغن
بیر یازووده قیغولرینی تۉکمیش،
سۉزلری نینگ اېنگ آخریده آندن
روحی اوچون بیر آز کۉمک ایسته‌میش.

بیله‌سن می؟
شاعر عشق نینگ اېنگ نازلی،
اېرکه، اینجیق یاغدوسی دیر، تورالمس
معشوقیدن کۉرمه‌گنچه کولوشلی،
مرحمتلی، چین سېزگولی بیر کۉمک،
منه شو-دیر اونینگ اوچون بار تیلک.
شاعر
طبیعتدن سِرلی، تېرن معنالر،
تیریکلیک-چون آچیق، تۉغری، چین یۉللر
ایزلر - تاپر، اۉزی اوچون سقله‌مس.
اونلرنی
یاز گُلی نینگ ییراغیدن تۉقیلگن
«سۉز»لر ایلن اۉره‌ب بیزگه تاپشیرر.
شاعر
عشق باغی نینگ تېنتک، سینگیرلی، یانگن،
بلبلی دیر.
بشریت دنیاسین
کیچیک، نازلی قناتی اوزره قۉیر،
کۉکلر سری یوکسلتکه‌لی تلپینر.
منه شو نینگ اۉکسوز، یۉقسول کۉنگلونی
کۉترمک-چون، گۉزللرگه تېگیش دیر.
کیم آزغینه قره‌غه‌یلر، کولگه‌یلر
اینگره‌ب تورگن جانینی
قۉلله‌غه‌یلر، بیر آز کۉمک اېتکه‌یلر.

www.ezgu.org

بهبودي نينگ سغنه‌سين ايزله‌ديم[1]

چۉکميشدی يېر اوزره عالم تۉسوغی،
اۉکسوزليک بايقوشی قنات قاقردی.
باتووده قيزريب تورغن بولوتدن
اېزيلغن کۉنگليمه ماتم ياغردی.
حقسيزليق شهری نينگ قان هيدلی يېلی
ارمانيم گُليدن بير يېراق اوزوب،
بهارسيز چۉللرگه ساووريب قۉيدی.
اول نازلی يېراغيم سۉليب، سرغه‌ييب،
يۉقسول قالغنلرده‌ی هر يان يوگوردی.
ظالملر، مظلوملر، ظلملر نينگ‌ـده،
قيغولر، الملر، اۉلوملر نينگ‌ـده
بريگه اوچره‌دی، برچه‌سين کۉردی،
اۉز يۉقاتقانين ايزله‌دی، سۉردی.
بير درک تاپمه‌غچ، بيردن بير تيکيلدی.
بار کوچين تۉپله‌دی.
ظالم نينگ تختينی تيتره‌تگن بير تاووش قيچقيردی:
- آتم نينگ قبرينی قَی يېرگه ياشوردينگ؟!
بات سۉيله..!.
کيرلی تاج کۉپ قۉرقدی باتور تاوشيدن،
سېسکنيب، تيتره‌ب...ياشروندی
بير جواب بېرمسدن.

[1] . **بهبودي نينگ سغنه‌سين ايزله‌ديم.** شعر ۱۹۲۰ـييل يازيلگن. «اۉزبېک ياش شاعرلری»دن آلينيب نشرگه تيارلندی (بونگه قدَر مطبوعاتده اعلان قيلينگن بۉليشی ممکن). «فن و تورموش» ژونالی نينگ ۱۹۸۹ـييلگی سانلريدن بيريده قَيته نشر قيلينگن (تبديلچی ش. توردیف).
شعر امير عالمخان نينگ بويروغيگه کۉره قرشی بېگی تمانيدن ۱۹۱۹ـييلده اۉلديريلگن مفتی محمودخواجه بهبودي (۱۸۷۵ـ۱۹۱۹) خاطره‌سيگه بغيشلنگن. بو حقده قره‌نگ: «انقلاب»، ۱۹۲۲، ۱ـسان.

www.ezgu.org

پرچه[١]

اور، اور!..سېنینگ تیرناقلرینگ نازلی، نازلی اوردیقچه[٢]،
یورهگیم نینگ بیتیب قالگن یرهلری آچیلسون!
چالغی قیلی سېنینگ نازلی تیرناغینگ.له تیتررکن،
امیدیمنی قاپلب تورگن قاره بولوت ییرتیلسون!

اۉگوت[٣]

آغیر ییگیت، سېنینگ گۉزل، نورلی کۉزینگده
بو ملت نینگ سعادتین، بختین اۉقودیم.
اۉیلهشینگده، توریشینگده همده اۉزونگده
بو یورت اوچون قوتولیش نینگ بارلیغین کۉردیم.

تورمه - یوگور، تینمه - تیریش، بوکیلمه - یوکسل،
هورکمه - کیریش، قۉرقمه - یاپیش، یۉریلمه[٤] - قۉزغل.

ییل یۉلینی تۉسیب تورگن ایسکی بولوتلرنی
یاندیریب قۉی، ییرتیب تشله، برچهسین یۉق ایت.
قیلالمهسنگ شو ایشلرنی،
سېنینگ اوچون خۉرلیک.دیر بو...
ییقیل، یۉقال، کېت!

---

[١]. **پرچه.** ١٩٢٠.ییل ١١ اپریلده یازیلگن. «اۉزبېک یاش شاعرلری»دن آلینگن بو شعري پرچه نینگ اصل سرلوحهسی بېریلمهگن. احتمال، توگللنمهگن بۉلگنی و مضموناً ممتاز ادبیاتدهگی قطعهگه یقین تورگنی اوچون، شوندهی ناملنگن.

[٢]. **اوردیقچه.** تنبور چلگنده برماققه تقیلهدی.

[٣]. **اۉگوت.** قَیته نشری: «چین سېویش» (ت.، ١٩٩٦).

[٤]. یۉریلمه - چرچهمه.

www.ezgu.org

شرق[1]

قرداشلریم، منه سیزگه بیر اۉلکه
کیم، تاپیلمس یېر یوزیده سینگری.
هر یانیده کېنگ، یم-یشیل اوچماقلر
جان سوویندن یېتیشکن-دیر گُللری...
آغاچلری یشیل کییملر کییگن
اېوریلیشر تاپینغه‌لی تنگریگه.

آغیر، یوکسک، کۉرکم، هیبتلی تاغلر اۉنگدن،
سۉلدن...
هر یاندن
حق یۉلیده اوروشغوچی عسکردیک،
یساو تارتیب، کۉکره‌ک کېریب یوکسلگن
کۉکدن ده‌هی اۉز حقینی ایستردیک.

تېنگیزلردن قنات آچیب طبیعت
قوچاقله‌میش بو سېوگیلی یاغدوسین.
تنگری ده‌هی موزدن، سوودن هم تاغدن
قورشتمیش-دیر قۉرغان قیلیب تېگره‌سین -
کیم یاووایی بیر حیوان
سوقوب قالمه‌سون مونگه بییرتقیچ تیشین، تیرناغین.

بونده توردی هر اولوس نینگ هر سسی،
بتخانه‌سی، اۉت اویه‌سی، کعبه‌سی،
هم موندن اۉق یشه‌دی.

---

[1]. **شرق.** شعر ابتدا «تانگ» ژونالی (۱۹۲۰-ییل، ۲-سان)ده «پوابمه» رکنی بیلن اعلان قیلینگن. سۉنگره «اۉزبېک یاش شاعرلری» تۉپلمیگه کیریتیلگن. قَیته نشری: «اۉزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۸۷، ۱۱ دسمبر.
بخارا خلق جمهوریتی دوریده بوخچک رئیسی و ایچکی ایشلر ناظری بۉلیب ایشله‌گن معین‌جان امینوف نینگ ۱۹۳۷-ییلگی سۉراق انکېته‌سیگه کۉره (۱۶-۲۰ اپریل)، بو شعرگه ف. خواجه‌یوف نینگ التماسیگه کۉره خلق ارتیستی قاری یعقوبوف؛ کوی بسته‌لب، اجرا اېتگن. اوشبو معلومات تفصیلاتی اوچون قره‌نگ: «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۲، ۱۰-سان، ۱۷۵-بېت.
شعر تحلیلی اوچون قره‌نگ: ب. قاسموف. فطرت. چیزگیلر. «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۲، ۱۰-سان، ۱۷۲-۱۷۶-بېتلر؛ بالته‌بایوف. نامعلوم فطرت. «یاشلیک»، ۱۹۹۰، ٤-سان.

www.ezgu.org

بیراق بو کون، اېسیزلرکیم، بو اۉلکه
هر تماندن تلنمیش دیر یۉلسیزچه،
مدنیت دېگن غربلی آلباستی،
باقینگ، بو نینگ کۉکره‌گیدن اۉق باسدی.

قوش باقیش‌ـله قره‌نگیز،
بونده بو کون نېلر بار:
اۉتلر ارا یانیب تورغن قیشلاقلر،
خرمن بۉلیب یاتغن گوده‌لر جانسیز،
آقماقده‌ـدیر قیزیل قاندن اریقلر،
تینچ تورغنلر تلنه‌ـدیر امانسیز.
تۉرت‌ـبېش یشر بیر باله نینگ باشینی،
باقینگ، کېسکین قیلیچ بیلن کېسمیشلر،
ییغلبتورغن آنه‌سی نینگ بۉیینغه
بیر ایپ بیلن آسمیشلر..!.
ینگی‌گینه کېلین بۉلغن بیر قیز نینگ
کۉکره‌گینی اېری بۉلگن ییگیت نینگ
جانسیز یاتگن گوده‌سی اوزره قۉیوب
نیزه بیلن تېشمیشلر..!.
خاتینلر نینگ پرده‌سی،
باله‌لر نینگ یوره‌گی،
قریلر نینگ گوده‌سی،
ییرتیلگن،
یاریلگن،
اېزیلگن..!.

کیم بېرگن،
بو اۉغورلی[۱] اۉلکه‌گه بونچه اۉتنی؟
کیم تۉککن

---

۱. اۉغورلی - شۉرلیک.

www.ezgu.org

بو مقّدس ایشگه بونچه قاننی؟!

بیلمه‌یسیز می؟!

تۆپلمگه کیرمه‌گن شعرلر:

اۆقیتغووچیلر یورتیگه[1]

آرقه‌داشلر، تۆپلنه‌یلیک جهل نینگ اویین بییققه‌لی
اېل کۆزین آلغن قارانغو پرده‌لرنی ییرتکه‌لی.
بیز اېرورمیز معرفت ارسلانلری، علم اېرلری،
تۆپلنه‌یلیک، تورک اېلیغه تۆغری یۆللر آچقه‌لی.

اېللری محودن قوتقرن علم اېرور،
بیزلری هم بو کوندن اۆزی قوتقرور.

بیز اېرورمیز اېل نینگ انسانلیک قانین قَینتغوچی،
تورک ارسلانین اۆرینسیز اویقودن اویغاتغوچی.
معرفت بیراغی آستیغه بییغیلدیک برچه‌میز -
کیم، بیزی آتگنلره حق یۆللرین کۆرستکوچی...

اېللری محودن قوتقرن علم اېرور،
بیزلری هم بو کوندن اۆزی قوتقرور.

هَیدنگ، اۆرتاق، قوتقره‌یلیک جهلدن تورانلری،
یاروته‌یلیک معرفت نوری‌ـله تورکستانلری،
علم اۆچاغیده یېتیشکن اېر-ییگیتلر، تۆپله‌نینگ!
قاچیره‌یلیک جهل اوردوسین، آچه‌یلیک آنگلری...

[1]. **اۆقیتغوچیلر یورتیگه.** ۱۹۲۱-ییلده یازیلگن بو شعر ۱۹۹۱-ییلی «شرق یولدوزی»ده قَیته نشر بۆلدی (٦-سان، ۲۲-بېت).

www.ezgu.org

ایللری محودن قوتقرن علم اپرور،
بیزلری هم بو کوندن اۉزی قوتقرور.

قار[۱]

کوچسیز، تیتراق، آپّاق، کیچیک تامچیلر،
تورمەی، تینمەی توپراق اوزه یاغه‌ـدیر.
یېل بیزلرنی، بیلمم، نېچون قمچیلر؟!
کۉکلرده هم ایازلیکدن آقرغن
بیر کۉز بار می کیم، یاشی
بیز نینگ الم، اۉلیم بیلن سوغاریلگن
یېریمیز نینگ کۉچیگیگه آقه‌ـدیر.
بو کیچکینه، اۉکسوز، آپّاق بېبکلر،
اوچه‌ـاوچه یېتمەی قالغن تیلکلر
اېسکن یېل نینگ قۉللریغه اۉزینی
تشلب قۉیر، بارلیغینی اونوتر.
هېچ اوزمەیین یوقاریدن کۉزینی
تیترەب‌ـتیترەب قاره یېر اوزره توشر!
توشگچ، بوتون توشکنلردەی تاپتەلر...
تېککن یېرین بیلمەی باسغن آیاقلر،
پیچرەتەلر بو نینگ آپّاق بېتینی.
باسگن ایزین کۉرمەی اۉتگن تویاقلر،
تاپتب‌ـتاپتب، آه...ایتالمم کېتینی...
ینه بیر کون کۉک کۉکرەگینی آچیب،
کوله‌ـکوله بونلر سری باقغنده،
ینه بیر کون قیزلر کبی طبیعت،
قولاغیگه آلتین حلقه تقغنده،
بونلر بوتون پیچراقلردن اَیریلیب

---

۱. **قار.** ایلک بار بخارا معارف ناظرلیگی نشری بۉلگن «اوچقون» ژونالی (۱۹۲۳، ۲ـسان)ده چاپ قیلینگن. قَیته نشری: «شرق یولدوزی»، ۱۹۹۱، ۶ـسان، ۲۲ـبېت.

www.ezgu.org

کۉکلر سری قرەب اوچیب کېتەـدیر.
ینە اوچیش، ینە اۉیین، ینە اېرک،
آە...او کونلر..!.
شۉر سوولردن چیقیب کېلگن بو میمون،
تولکی، ایلان، شیطان، الداوچی ملعون[1]
انگلیزلر..!.
همدە اونینگ قویروغینی توتکنلر!

مېنینگ کېچەم[2]

کېچ بۉلدی، تینیب بیتدی تاووشلر،
سۉندی بوتون اویلردە چیراغلر،
تېبرەنمەدی یېر اوزرە آیاغلر،
ظلمت ینە هر یان آقە قالدی.

تالپینمەدی، سَیرەشمەدی قوشلر،
جیمجیتکینە اینگە کیردی،
باشینی سالدی کېپینگە،
سۉلغون قناتی آستیغە آلدی.
اۉچماق، یشەماق قیغولریگە
«چیق» دېب اۉزینی اویقوغە سالدی،
هر دردی یۉقالدی.
کۉکلر سری چقّان کۉتریلگن
تاغ گودەلی اویلر،
قۉنوقلر،
سرایلر

---

[1]. «تولکی، ایلان، شمتان، الداوچی ملعون» سطری قَیتە نشردە توشیب قالگن.

[2]. **مېنینگ کېچەم**. شۉرا دوریدەگی برچە درسلیک و قۉللنمەلردە «ملتچی بدبین کیفیتلرنی افادەلاوچی» دېب تلقین قیلینگن بو شعر ۱۹۲۳ ییل نینگ اوکتبریدە مسکوەدە یازیلگن. بونگە تېسکری روحدە باتو «مېنینگ کوندوزیم» شعرینی یازگن. قیزیغی شوندە کە، فطرت شاعر باتو نینگ شعریدەگی روحنی، اوندەگی «کوندوز نینگ تاولنیشلری»نی بیرینچیلردن بۉلیب انگلەگن بۉلسە هم، اصلیدە بوندەی شعر یازیشگە اۉزی مصلحت بېرگنی اوچون، اونی اۉز شعری بیلن بیرگەلیکدە «انقلاب» ژونالی نینگ ۱۹۲٤ـییل ۹ـ۱۰ـسانیدە (۳ـ۴. ۷ـ۸ـبېت) اعلان قیلگن. ۱۹۹٦ ییل نینگ دسمبریدە فطرت نینگ ۱۱۰ـییللیک یوبیلی مناسبتی بیلن «تورکستان» رۉزنامەسی نینگ ۱۹۹٦ـییل ۲۱ دسمبر سانیدە قَیتە نشر اېتیلدی (نشرگە تیارلاوچی بالتەبایوف).

www.ezgu.org

ئَيريلدى بوتون دبدبەسيندن،
بير قاپ-قارە هيكل توسين آلدى.
كوندوز سكّيز-اۋن ياققه يوگورگن،
چاپگن،
ييقيليشغن،
ينه تورگن،
اۋنگ، سۋل اونى تېپكن، بونى...
انسان-ده ياتيب اويقوغه تالدى!
سۋلغون، قارە، تورغون دېمه.
كۋرديم مونگلى كېچه نينگ مونگلى چاغينده،
كۋب مونگلى اوييم نينگ قيراغينده
يالغوز ايكى نرسه ياندا‌ش-ده:
بيرى شمعيم،
بيرى...
كۋنگليم!
باشقه همه تينچ، جيم،
اۋچلب اوزانيشده.
شوندەى كېچەلرنى سېوەمن مېن،
بونده يوگوريش يۋق،
سۋرغيلوش يۋق.
يورماق-ده، آلدەماق-ده كۋرولمس؛
يالغوز كۋرونيش،
ساختە كوليش يۋق.
ياو شكلى كۋزيمدن
كۋب اوزاقده.
دۋستلر اېسه اوندن-ده ييراقده.
شوندەى كېچەدن اۋرگولەمن مېن!

www.ezgu.org

گۉزلیم، بېوفا گُلستانیم[۱]

گۉزلیم، بېوفا گُلستانیم
باغ عمریمده تازه ریحانیم،
غم و قیغولریم هجومیندن
سېن ایدینگ مهربان نگهبانیم.

مېنی بېهوده تشله‌دینگ-کېتدینگ،
نېگه اۉلدیرمه‌دینگ-ده ترک ایتدینگ.
کېل، گُلیم، کېل، اياقینگغه ییقیله‌ی،
بیر زمان قۉی: تۉلیب-تاشیب ییغله‌ی.
قۉی، بیر آز قۉی که، خاکِ پایینگنی
سورمه‌دېک یاشلی کۉزومه سورته‌ی.
کېتمه، تور، تینگله عرضِ حالیمنی،
عرض ایته‌ی حالِ پُرملالیمنی.

قنی اول دَم که، سېن ایدینگ یاریم،
مونسیم، همدمیم، مددکاریم.
سېنینگ آغوشِ التفاتینگده
راحت ایتمیشدی جسمِ بېماریم.

مېنی بېهوده تشله‌دینگ-کېتدینگ،
نېگه اۉلدیرمه‌دینگ-ده ترک ایتدینگ.
کېل، اياغینگغه قان بۉلوب تۉکوله‌ی،
بیر نفس درد-هجردن قوتوله‌ی.

کېل، گۉزل دلبریم، کېل، ساچینگنی

---

۱. **گۉزلیم، بېوفا گُلستانیم.** ۱۹۳۲-ییل ٤ نوامبرده سمرقندده یازیلگن بو شعر ۱۹۸۷-ییلی قَیته نشر قیلینگن: «اۉزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۸۷، ۱۱ دسمبر. بو اثر نینگ یازیلیش تاریخی بسته‌کار متوکل برهانوف نینگ فطرت حقیده‌گی خاطره‌لریده بیان قیلینگن: «اۉزبېکستان ادبیاتی و صنعتی»، ۱۹۹۲.

www.ezgu.org

بير ترەى، بير اۉپەى-دە، سۉنگره...
مېنى بېهوده تشلەدينگ-كېتدينگ،
نېگه اۉلديرمەدينگ-دە ترک اېتدينگ.